

FYLKESMANNEN I HEDMARK

Sosial- og helseavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bente Nygaard Lindstad, 62 55 11 35

Vår dato
22.02.2012
Arkivnr.
721.4

Vår referanse
2011/9303 (bes oppgitt ved svar)
Deres referanse
201104560-/EROFJS

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høring om endringer i gjeldsordningsloven mv Innspill fra Fylkesmannen i Hedmark

Fylkesmannen i Hedmark sitter ikke med detaljkunnskaper på utøvernivå i forhold til problemstillingene som høringen omfatter. Fylkesmannen i Hedmark har merket seg at høringen er sendt til KS, men kan ikke se at den er sendt til den enkelte kommune hvor de økonomiske rådgiverne/gjeldsrådgiverne jobber. Fylkesmannen i Hedmark har derfor sendt en forespørsel til nettverket av økonomiske rådgivere/gjeldsrådgivere i Hedmark, for å kunne viderebringe deres syn på endringene. De økonomiske rådgiverne/gjeldsrådgiverne jobber tett opp mot disse lovverkene og namsmennene i sin hverdag. Fylkesmannen ser det som en viktig oppgave å viderebringe informasjon fra kommunene til departementet.

Det har kommet to innspill i Hedmark i forhold til forslaget om standardiserte livsoppholdssatser for utleggstrekk, gjeldsordning og bidragsevneberegning. Disse oversendes i sin helhet:

Innspill fra Ringsaker kommune v/gjeldsrådgiver:

Høringsuttalelse til rapport fra arbeidsgruppa for etablering av standardiserte livsoppholdssatser

Det er innledningsvis grunn til å berømme arbeidsgruppa for intensjonen med rapporten. Det har i lengre tid vært etterlyst livsoppholdssatser som både offentlige og private innfordringsinstanser kan forholde seg til.

Vi har imidlertid noen kommentarer til nivået på de nye veiledende satsene som arbeidsgruppa har foreslått.

Forholdet til veiledende sosialhjelpssats blir drøftet av arbeidsgruppa. Etter vår oppfatning er sosialhjelpssatsen en korttidssats som i utgangspunktet skal være en minimumssats som gir et incitament for å få stønadsmottakere ut i ordinært arbeid. Ved utleggstrekk forutsettes det at skyldner har en inntekt, og derfor har et krav på å beholde "det som med rimelighet trengs til underhold". Hvis dette beløpet ikke er en del høyere enn beløpet som skal gi et incitament for å skaffe seg inntektsgivende arbeid, er vi redd mange vil mene at det er like greit å motta sosialhjelp.

Vi vil dessuten minne om at personer som blir innvilget sosialhjelp over lengre tid, ofte gis tilleggssytelser som julebidrag, sommertilskudd, tilskudd til klær, dekning av legetjenester og tannhelsetjenester etc. Det er heller ikke uvanlig med tilskudd til kjøp av for eksempel vaskemaskin, komfyr og andre nødvendighetsartikler.

Forskjellen mellom veiledende sats for sosialhjelp (ensligsats, utgifter til strøm og fyring ikke inkludert) og arbeidsgruppas forslag til veiledende livsoppholdssats (ensligsats inkludert utgifter til strøm og fyring), er kr. 2 139,- pr. måned. Hvor mye som må brukes til strøm og fyring er selvfølgelig avhengig av boligstandard og klimatiske forhold. Dessuten har de siste åra lært oss at det er store svingninger i strømprisen. Vår erfaring er at personer/familier med økonomiske problemer ofte har en lav boligstandard. I et kaldt innlandsklima vil mange skyldnere derfor komme svært dårlig ut etter de foreslåtte satser.

I arbeidsgruppas rapport blir også forholdet til SIFOs standardbudsjett drøftet. Det blir understreket at SIFO mener at deres standardbudsjett viser kostnadene ved et forbruk som kan godtas av folk flest. Dette er selvfølgelig en teoretisk konstruksjon som hadde vært interessant å få etterprøvd i en praktisk studie. Enslige med kr. 81,- pr. døgn til disposisjon for mat og drikke har nok innvendinger mot "rimelighetsnivået". En annen sak er de forutsetninger som SIFO selv legger til grunn for sitt budsjett: Det inkluderer selvfølgelig ikke tobakk, alkohol og feriereiser, men heller ikke tannhelsetjenester, feiring av begivenheter og gaver. Dessuten er det et suppleringsbudsjett, noe som forutsetter at det aktuelle husholdet allerede har et rimelig forbruksnivå. Ofte har enkeltpersoner/familier i store økonomiske vansker allerede "tæret" på etablerte ressurser.

Uten å gå inn i alle detaljer i SIFOs standardbudsjett, må det være relevant å påpeke at ikke alle i Norge har mulighet til å bruke månedskort for kollektivtransport i Oslo.

Etter vår mening har altså Standardbudsjettet en del svakheter/forutsetninger som ikke er drøftet av arbeidsgruppa. Når så utgifter til strøm/fyring foreslås dekket innenfor rammen av den foreslåtte livsoppholdssatsen, er det grunn til å frykte at det etableres et regime som mange vanskeligstilte ikke kan etterleve. Resultatet kan bli økte sosialhjelpsutgifter for kommunene.

Jeg savner ellers i rapporten en nærmere drøfting av forholdet mellom de foreslåtte satsene, og grenseverdiene for begrepet "relativ fattigdom". Den sittende regjering har som uttalt mål å redusere/fjerne fattigdommen i Norge. Det bør derfor være viktig å unngå at en ny stor gruppe skyves ut i "relativ fattigdom".

Gjeldsordningslovens § 1-3, 2.ledd, stiller som krav for at det åpnes gjeldsforhandlinger etter loven at "skyldner etter evne har forsøkt å komme fram til en gjeldsordning på egen hånd". Verken på egen hånd, eller ved hjelp av for eksempel kommunale gjeldsrådgivere, vil et slikt forsøk ha noen mulighet til å lykkes med de foreslåtte satser. Kreditorne vil sannsynligvis i enda større grad enn i dag henvise til at skyldner kan søke gjeldsordning gjennom namsmannen. Faktisk vil private kreditorer være tjent med en rettslig ordning i forhold til en utenrettslig. Spesielt i saker der prioriterte krav, som bidragsgjeld og/eller skattekrav, er en del av gjeldsproblemet, vil skjevheten være åpenbar. Mens et utenrettslig forslag må legge opp til full betjening av prioriterte krav før øvrige gjeldsposter betjenes, vil de fleste krav være likestilt i en rettslig ordning.

Vi har forståelse for ønsket om en samordning av livsoppholdssatser både ved utleggstrekk (offentlige og private inkassatorer) og rettslig gjeldsordning. Det er heller ikke vanskelig å si seg enig i at gjeldsordningssettsene etter hvert har økt til et urimelig nivå. Derimot har vi

liten forståelse for de satsene som foreslås i foreliggende rapport. Her svinger pendelen fra et for raust livsoppholdsnivå, til et nivå som er så "stramt" at mange ikke vil makte å gjennomføre en gjeldsordningsperiode uten å måtte søke om supplerende sosialhjelp fra Nav. Vi tar oss derfor den frihet å legge fram følgende forslag til endringer:

1. Livsoppholdssatser:

Livsopphold, enslige	Kr. 7 427,- + utg. til strøm og fyring
Livsopphold 2 voksne	Kr. 12 576,- + utg. til strøm og fyring
Livsopphold barn	Som forslag fra arbeidsgruppa

2. Prioriterte krav (bidragsgjeld, skattegjeld etc.) behandles på samme måte i en rettslig gjeldsordning som ved utenrettslige avtaler.

Vedrørende punkt 2. så tilgodeses private kreditorer i en slik grad i de "nye" gjeldsordningssatser, at de bør akseptere at offentlige krav prioriteres også i rettslige gjeldsordninger.

Arbeidsgruppa har foreslått en justering av satsene etter KPI. Det vil åpenbart over tid føre til en relativt sett forverring av levekår i forhold til andre deler av befolkningen. Som vist i rapporten har KPI økt med 41,9% fra 1992 til 2010. I samme tidsrom har lønnsveksten vært på 115%. Det er dessuten viktig å være klar over at den %-vise økningen skjer fra to helt ulike nivåer. Som det i mange tilfeller har blitt påpekt; En %-vis økning av et lavt beløp vil gi få kroner ekstra i pungen.

Etter vår mening vil forslaget som arbeidsgruppa er innom i punkt 7.8 i rapporten være bedre:

3. Livsoppholdssatsene reguleres i tråd med lønnsveksten med fratrekk av 0.75%.

Avslutningsvis kan det bemerkes at den endringen vi foreslår vil gi en %-vis økning i perioden 1992 til 2010 på 105% for enslige. Altså betydelig under gjeldsordningssatsens økning på 158% i samme periode. Det er heller ikke uten betydning å påpeke at noe de fleste av oss i dag tar som en selvfølge, faktisk knapt eksisterte i 1992.

Innspill fra Stange kommune v/økonomiske rådgivere:

Kommentarer til forslag til standardiserte livsoppholdssatser:

Under pkt. 7.9. Oppsummering av arbeidsgruppens forslag til satser

Arbeidsgruppens forslag til livsoppholdssats for enslig er på kr 7.427,- inkl. strøm og for par kr 12.576,- inkl. strøm. SIFOs standardbudsjett er til sammenligning for enslig kr 7.395,- + strøm og for par kr 12.620,- + strøm.

Vi mener at det er betenkelig at livsoppholdssats ved gjeldsordning skal være lavere enn SIFOs standardsats. I vår kommune har vi erfaring med at mange av de som søker gjeldsordning leier bolig og disse boligene er ikke de best vedlikeholdte og isolerte boligene. Dette medfører gjerne at leietakere får høye strømavgifter. Vi ser at satsen som er foreslått på kr 7.427,- for enslig kan synes lav etter at strøm er tatt hensyn til, i mange tilfeller vil man nærme seg sats for sosialhjelp. Dette kan igjen medføre at man i svært mange saker må vurdere avvik i livsoppholdssats fordi strømavgiftene er høye.

Vi mener det er et godt prinsipp at satser for utleggstrekk hos de ulike særnamsmenn og namsmenn settes lik gjeldsordningssatser. Videre er det også svært hensiktsmessig at også sats for beregning av barnebidragsevne er lik de øvrige satsene. Det er nevnt at sats for gjeldsordning er satt lik beregning av barnebidragsevne, men som nevnt ovenfor mener vi at satsene blir for lave så lenge satsen inkluderer strøm. Vi mener at det også må spesifiseres hva som er lagt til grunn i satsen innen de ulike utgiftsområder. Dette for å forenkle dersom det må gjøres individuelle vurderinger.

Fylkesmannen i Hedmark har ingen kommentarer ut over det som er oversendt av innspill fra Ringsaker kommune og Stange kommune.

Med hilsen

Solveig Hansen e.f
seksjonssjef

Bente Nygaard Lindstad
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.